

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 7 cr., a doua óra
6 cr., a treia óra 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul VIII.

Blaș 15 Octobre 1898.

Numérul 41.

Congrua.

Credem, că nu este cestiune așa
de însemnată pentru clerul nostru ca
cestiunea congruei.

Și cu drept cuvint. E adecă fórté
adevêrat, că misiunea clerului e mai
pe sus de tóte o misiune spirituală, o
misiune supranaturală, din o lume mai
înalță, și că în consecință rêsplata
adevêrată a ostenelelor sale preotul nu
are, să o aștepte în lumea și de la
lumea acésta. Dar tot pe atât de adevêrat
e și aceea, că preotul încă trebuie să
trăescă în lumea acésta și cu ceea ce
trăescce lumea acésta. Va să zică, și
preotul încă are lipsă de atâtea venite,
din câte să pótă trăi el și familia lui,
și încă așa, cât grijile de traiul zilnic
să nu-l împedece în deprinderea misiunii
lui celei spirituale.

Ei bine: clerul nostru, — se póte
afirma fără esceptiune, — e lipsit de
acele venite, de cari are netrecută lipsă
pentru traiul zilnic și pentru îngrijirea
familiei. Pentru că bine să se însemne:
chiar și așa numitele parochii bune
sînt bune numai așa, dacă preotul se
dedică întreg economiei de câmp, ceea
ce a bună samă nu e în tot de una
împreunat cu folosul spiritual corês-
pundêtor al credincioșilor. Orî nu e de
obște cunoscut, că partea cea mai grea
a oficiului preotesce cade pe Duminecă
și sêrbători? Utrenia, Liturgia, predica
din biserică, Înseratul, catechisarea
tinerimii adulte, școla de repetiție:

étă lucruri, cari trebuie preotul să le
îndeplinescă negreșit în tóte Duminecile
și sêrbătorile.

Întrebăm: după munca de câmp
sevârșită în șese zile mai póte avé un
preot energia și puterea fizică și morală,
necesare pentru a îndeplini funcțiunile
mai sus înșirate așa, după cum se
cuvine?

Am zis dară, că cestiunea regulării
congruei cu drept cuvint se póte numi
cea mai însemnată cestiune pentru clerul
nostru, de óre ce nu e vorbă numai despre
îmbunătățirea stării materiale a clerului,
ci e vorbă, ca prin îmbunătățirea stării
materiale să se facă posibil clerului a corês-
punde și mai bine misiunii sale spirituale.

Etă motivul, pentru care și noi,
cari în primul loc servim interesele
bisericii nóstre și în urmare firéscă ale
clerului nostru, trebuie să urmărim și
să ținem în evidență pașii, ce se fac
în direcțiunea acésta.

Vestim dar clerului nostru, că
comisiunea centrală pentru pregătirea
materialului și a modalității, după care
ar fi a se deslega cestiunea congruei
clerului catolic de tóte trei riturile,
care în lunile din urmă a mai fost
reorganizată și întregită, și-a ținut în
zilele aceste ședințele sale sub presiul
arhiepiscopului Samassa din Agrida în
capitala țerii.

Ședințele comisiunii s'au terminat
cu aceea, că spre studiarea raportului
referentului central s'a esmis o subco-

misiune de șapte membri, cari la timpul
sêu vor avé a referi plenului. S'a
întimplat înse și un lucru mai momentos.

Se scie a nume, că conscrierea
venitelor clerului catolic s'a întimplat
după un normativ edat de ministru și
întărit de Maiestatea Sa. Normativul
acela e înse vechiū, adecă era corês-
pundêtorii stărilor premergêtoare legilor
politico-bisericesci și legii, care reguléază
congrua clerului acatolic. Ast fel s'a
întimplat, că clerul confesiunilor aca-
tolice a ajuns la favoruri de acele, la
cari clerul catolic nu ar ajunge, dacă
la socotirea congruei s'ar susține ca
basă conscrierea făcută pe basa norma-
tivului mai sus amintit.

Comisiunea a decis decî, să îndrepte
o rugare cătră Maiestatea Sa, ca să
binevoéscă a concede, ca: 1) din venitele
parochiale să se ștergă venitul după
estraserse matriculare; 2) asemenea să
se ștergă și venitul stolei după cununi;
3) pausalul pentru ținerea de cai să se
ridice de la 126 fl. la 200; 4) com-
petința pentru ținerea unui capelan să
se ridice de la 200 la 250 fl.; 5) în
urmă să se ștergă sumele puse pentru
susținerea edificiilor parochiale.

Alte concluse de o cam dată n'a
adus comisiunea a fară de acela, că
operatul prezentat de referentele central
privitor la un regulament și normativ
de pertractare pentru lucrările comisiunii,
l-a predat spre studiū și referare
comisiunii de șapte, de care pomeniserăm
mai sus.

Feuilleton.

Chezeșia.

Dramă în trei acte, prelucrată după „Negu-
tătorul din Veneția” a lui Shakespeare
de C. Almert. Românesce de Cr.

(Continuare.)

Scena IV.

Bassanio și Shylock apar pe scenă.

Shylock (cumpênind). Trei mi de
galbini. — bine!

Bassanio. Da, domnul meu, pe trei luni.

Shylock. Pe trei luni, — bine!

Bassanio. Pentru care sumă, cum ț-am
spus, stă bun Antonio.

Shylock. Antonio chizeș, — bine!

Bassanio. Îmi poți ajuta? Vel, să-mi
faci plăcerea acésta? Pot, să afu rês-
punsul têu?

Shylock. Trei mi de galbini, pe trei
luni de zile, și Antonio chizeș.

Bassanio. Rêsponsul têu?

Shylock (cu sarcasm ascuns). Antonio
e om bun.

Bassanio. Ai auzit doră, că s'ar fi
grăit óre când alt fel despre el?

Shylock (repede). O nu! nu! nu! Când
zic, că „el e om bun”, voiū, să zic, — bine
să mă înțelegi, — că el e om cu avere.
Dară venitele lui se întemeiază pe specula-
țiuni. El are o galeră, care merge la
Tripolis, alta, care merge în India. A fară
de aceea la bursă am mai aflat, că a treia
plécă spre Mexico, a patra spre Anglia.
Se mai vorbia și despre alte planuri, cari
le cercă pe un noroc în străinătate. Dară
năile sînt numai scânduri, matrosii sînt
numai ómeni. Sînt guzganii pe apă și
guzganii pe uscat, hoții pe apă și hoții pe
uscat, — înțeleg piraii, și apoi mai gân-
desce-te la primejdiile cele mari ale furtu-
nilor, valurilor, stîncilor. Inse omul totuși
e bun! — Trei mi de galbini, — socotesc,
că pot, să primesc chizeșia lui.

Bassanio. Poți a bună samă.

Shylock. Voiū, să fii asigurat, că pot,
să o fac; și ca să puced cu siguranță,
voiū, să cumpênesc lucrul. Pot, să vorbesc
cu Antonio?

Bassanio. Dacă vei, să prânzești
cu noi —

Shylock (furtunatic). Cum? Să miros
carne de porc? Să mânânc în locuința, în
care Nazarinénul, profetul vostru a băgat
pe dracul? Nu, nici de cât! Eū voiū, să
fac tîrg cu voi, să vorbesc cu voi, să petrec
cu voi: dar nu voiū, să mânânc cu voi, nici
să beū cu voi, nici să mă rog cu voi. Ce
mai e nou la bursă? — Cine vine colo?

(Antonio apare pe scenă.)

Bassanio (întimpinându-l). Signor
Antonio!

Shylock (pentru sine, aruncând în taină
priviri de urgie asupra lui Antonio). Cât de
mult aduce cu un vameș plin de înșelăciune!
Îl urésc, pentru că e creștin, și încă și mai
mult, pentru că din naivitate josnică dă bani
împrumut far de cametă și prin acésta a
făcut, să scadă cametele în Veneția. De-mi
cade o dată în mână, voiū, să-mi potolese
vechea mea mânie. El uresce poporul meu
cel sfint, și chiar și pe unde se adună toți
negutătorii, chiar și pe acolo își bate joc de
mine, de întreprinderile mele și de drépta
mea dobîndă, — el îi zice usură. Blăstêmat
să fie tot nêmul meu, dacă l-o voiū erta
vre o dată.

După ce acest regulament-normativ se va ridica la valoare, va urma, ca comisiunea să începă lucrările sale meritorie: a nume să suprarevidieze conscrierea venitelor preoțesci și să decidă în cestiunea conscrierilor apelate în calitate de for al doilea, în fine să statorască în calitate de for prim venitele bisericesci mai mari.

Din cele espuse se poate vedea, că resolvirea cestiunii acesteia atât de ardetore pentru clerul nostru e încă de parte de stadiul, în care am dori, să o vedem cu toții.

Dară tot e bine, că se lucră ceva. Și dacă până acum n'am avut speranța de a vedea când va realizându-se congrua clerului nostru, acum cel puțin speranță putem, să avem.

Dară bine să fim înțeleși: Speranța noastră n'o întemeiăm pe generositatea ori bunăvoința cui va, ci exclusiv pe faptul, că totuși îi va cuprinde pe toți factorii sentimentul și conștiința enormei anomalii: ca să fie regulată congrua clerului confesiunilor acatolice, și numai vechea biserică de stat, biserică catolică să aibă un cler lipsit de cele necesare pentru traiul său.

Necasul „Telegrafului Roman“. — În fôea acêsta cetim în numărul din 11 a c. următorul rêsunet:

„Să iubim!“

„Sub acest titlu „Unirea“ propune un mare „iubileu“ din incidentul împlinirii alor 200 de ani de la unafie. Ca eternizare a iubileului propune: un contramemoriu memorandumului gr.-catolicilor de la Dorogh: lucru bun; apoi prefacerea „Unirii“ în ziar cotidian; introducerea calendarului nou și un monument unirii! Măi, măi!“

Mărturisim, că nici noi nu aflăm, că ar fi neapărat de lipsă, să se ridice actului

unirii un monument. Ea și-a ridicat deja însăși un monument: scăparea poporului românesc din cătușile ignoranței și ale morții naționale, în cari îl aruncaseră frații din Fanar și din Carloveș ai dlor de la „Telegraful Roman“.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Comisiunea centrală regnicolară în afacerea congruei preoțimii catolice s'a întrunit luni în Budapesta sub presiul arhiepiscopului Samassa. Escelența Sa Mitropolitul nostru încă e membru al acestei comisiunii.

Arhiepiscopul Samassa în discursul presidial a spus pe scurt istoricul încercării de a regula congrua și stadiul present al cestiunii. Apoi a arătat, că chemarea comisiunii este de a suprarevisui conscrierea venitelor clerului subaltern și a judeca în a doua instanță recursul înaintate în contra conscrierilor, mai de parte a stabili ca for de instanța primă venitele beneficiilor mari. El a zis: „Principala noastră nisuință va fi a pregăti ast fel materialul de lipsă pentru resolvirea multămitore a afacerii, cât prin regularea definitivă independența biserică, carea nici când nu e a se espune pericolului, preste tot să nu sufere nici o scădere. Chiar și în viața publică cu cât e ore cine mai independent, cu atâta are mai mare pondă cuvântul lui. Așa și confesiunile cu cât sînt mai independente și mai de sine stătătoare, cu privire la ceea ce propun, recomandă, demandă în interesul ordinii și puterii civile, cu atâta pot conta la mai mare credință și ascultare. În conștiința publică a credincioșilor e vie puterea aceluși adevăr pe carele cu secolii mai înainte l-a exprimat poetul roman cu următoarele cuvinte: — qui

pauperiem veritus potiore metallis libertate caret, dominum vehet improbus atque serviet aeternum, quia parvo nesciet uti. Cel ce temându-se de sărăcie se lipsesce de libertate, carea e mai bună de cât tesaurii, va suferi domnia și va servi în etern, fiind că nu s'a știut indetuli cu puțin. Și de aceea considăr de mare greșelă și rătăcire o atare mijlocire a îmbunătățirii stării materiale a clericilor, carea i-ar pune în grea ispită fidelitatea către oficiu în colisiune cu interesele materiale.“ Așteptăm, ca înaltul prelat să-și valideze influința, de care se bucură, în interesul libertății și independenței clerului, să lucre, pe cum grăesce.

După deschiderea ședinței s'a ales de vicepresident Daruvary. Apoi presidentul a propus, ca avantajele, ce legea lo ofere ministrilor necatolici cu privire la întregirea venitelor, să se estindă și asupra preoților catolici. A nume: 1) Venitele provenitore din estradarea estraselor matriculare să se ștergă în tôte parochiile. 2) De asemenea să se ștergă pretutindenia venitele stolare de la cununii. 3) Paușalul pentru întreținerea de cai să se ridice de la 126 fl. la 200 fl. 4) Spesele computate pentru susținerea capelanului să se urce de la 200 fl. la 250 fl. 5) Spesele pentru ținerea în rind a superedificatelor să se ștergă.

Maioritatea membrilor din comisiune a fost pentru rugarea Monarchului prin ministeriu, ca să aprôbe aceste schimbări. Escelența Sa Mitropolitul nostru a fost de părerea, că mai întâi să se cêră aprobarea corului episcopesc. De acêstă părere a fost și episcopul Steiner cu atât mai virtos, că episcopatul consideră regularea congruei de o cestiune, ce aparține cercului său de competență.

Ar fi urmat cetirea raportului pregătit de referentul dr. Timon Ákos. După ce înse acest raport se împărțise membrilor comisiunii, s'a considerat de

Bassanio (și Antonio pășesc înainte). Shylock! Auđi?

Shylock (cu politetă rezervată). Chiar îmi făceam socotela banilor gata, și după cum am calculat, nici de cum nu pot da pe loc trei mii de galbini. Dar ce are de a face? Mă va ajuta a bună samă un Evreu bogat din nêmul meu cu numele Tubal. Dar spuneti-mi mai întâi, pe câte luni poftiți banii? (*Cătră Antonio.*) Ești sănătos, domnul meu? Tocmai adineaori am grăit despre domnia ta.

Antonio. Shylock, scii bine, că eu nici nu leaș, nici nu dau împrumut pe cametă. Cu tôte acestea de astă dată voi, să mă abat de la obiceiul meu, fiind că unul din prietini mei are lipsă urgentă de bani. — (*Cătră Bassanio.*) Scie, de ce sumă ai trebuință?

Shylock. Da, da, de trei mii de galbini.

Antonio. Pe trei luni.

Shylock. De asta îmi uitasem. Da, pe trei luni, — așa ziceți, — și — să vedem — chizeșia. Dar ascultă! Pare că ziseși, că nu leaș, nici nu dai împrumut pe cametă.

Antonio. Așa e, n'am făcut-o nici o dată.

Shylock. Iacob, când păzise oile unchiu-său Lavan, — Iacob a fost al treilea, da, al treilea moștenitoriu de la Avraam, pentru că mamă-sa a știut, să-i fie mijlocitore cu minte —

Antonio. Dar ce are asta de a face cu afacerea noastră? A luat dora cametă?

Shylock. Nu cametă, nu în înțelesul adevărat al cuvântului, ceea ce numești tu cametă. Ascultă numai, ce a făcut el! După ce a făcut învoală cu Lavan, ca toți mieii peștriți și vêrgați să fie ai lui, păstorul cu minte a curățit nisce vèrgi de còje, le-a împlântat înaintea oilor, și ce să veđi? În ce chip a presimțit el, așa s'a întâmplat, pe vremea micilor toți au fost peștriți și vêrgați și s'au făcut simbria lui Iacob. Așa a ajuns el la dobînda și a fost binecuvîntat. Dobînda e binecuvîntare, numai să nu fie din furat.

Antonio. A fost un lucru riscat a servi pentru o simbria ca acêsta; nu a stat în puterea lui, să reușescă. Mână cerului a îndreptat ast fel lucrurile. O amintesc acêsta, ca să desvinovățesci cametăria? Dora galbinii tîi sînt oi și berbeci?

Shylock. Asta nu o știu; dară îi fac, să se sporască repede. Dar ascultă, signor —

Antonio (cătră Bassanio cu îngrețosare). Veđi, Bassanio, când e vorba de a-și ajunge scopul, diavolul se provocă chiar și la sfînta Scriptură. Un suflet blăstemat, care abuzază de mărturisirea sfîntei Scripturi, el e asemenea mișelului cu față zimbitore, — e asemenea mărului, frumos la vedere, dară putred în lăuntru său. O, cum strălucesce fața din a fară a fățarnicie!

Shylock (pentru sine). Trei mii de galbini! — Sumă rotundă! Pe trei luni din dônă spre zece, — să vedem, câtă cametă ar aduce.

Antonio. Ei, Shylock, vei dar, să ne faci pe voe?

Shylock. Signor Antonio, cât de multe și de multe ori ți-ai bătut la bursă joc de mine și de banii mei și de cametele mele! Am făcut în tot de una din umeri și am răbdat, căci răbdarea e partea nêmului nostru. Veđi, m'ai numit nelegiuit, m'ai injurat zicându-mi căne insetat de sânge. Ai scuipat hațna mea jidovescă, numai pentru că mă folosesc de ceea ce e al meu. Ei bine: e lucru învederat, că acum ai lipsă de mine. Acuma fîresce vii la mine și-mi zici: „Shylock, avem trebuință de bani!“ Ast fel grăesci tu, care m'ai scuipat în barbă, și m'ai lovit, în ce chip alungit de la ușe pe un căne străin. Bani poftesci? Ce să zic? Nu m'ar trebui, să zic acuma: „Are un căne bani? Să fie ore cu puțință, ca un căne să dea împrumut trei mii de galbini?“ — Ori dora am, să mă și închin chiar, în ce chip fac sclavii, și abia resuffând și șoptind încetșor să-ți zic: „Frumosul meu domn, Mercuria trecută m'ai scuipat; în ceea zi m'ai lovit cu piciorul; de altă dată m'ai numit căne. — Pentru atâtea urbanități voi, să-ți împrumnt atâtea bani?“

Antonio (cu dispreț). Ușor aș pute, să te numesc din nou așa. aș pute, să te scuip din nou, și să te lovesc cu piciorul. — Dacă ve, să ne împrumut banii acestia, împrumut ni-i nu ca unor prietini ai tîi, (căci prietinia când a cerut ore de la prietini

cetit. S'a ales o comisiune de 7, care să stabilească programul de lucrare al comisiunii centrale.

Din raportul amintit estragem următoarele: Până acuma dintre 5278 de beneficii de la 4767 au încurs conscrierile și se află deja în archiva comisiunii centrale. Resteză încă 511 (din Archidieceasa de Alba Iulia 46, din diecesa Gherlei 15, din diecesa de Oradea mare 62). Acestea încă se vor înainta în curând la comisiunea centrală. Din raport apare, că din cele 4767 de beneficii au lipsă de întregire 847 de rital latin și 1878 de rital grec. Pentru întregirea la 800 fl. a celor de rital latin pe an se recer 229.730 fl., érá pentru a celor de rital grec 880.843 fl., la olaltă 1.110.579 fl. Mai slab dotate sînt parochiile în archidieceasa noastră, unde în multe locuri venitele nu acoper nici speșele necesare.

„Germania“ din Berlin raportănd despre ședințele comisiunii se îndoesce despre rezultatul mulțamitoriu al pertractărilor congruale. „E de regretat,“ zice organul acesta al centrului catolic din Germania, „că episcopatul a lăsat, să-i scape din mână afacerea congruei, și bunăvoința, cu care guvernul unguresc a pus pe incetul mîna pe afacerea acésta, — abstracție făcënd de totului tot de la dificultățile interne ale regulării congruei, — ne îndemnă, să privim cu neîncrederea cea mai mare la tractarea mai de parte a afacerii, de ore ce nemijlocit mai înainte de ce comisiunea congruală regnicolară s'a întrunit, monitorul guvernului unguresc a prevenit într'un chip foarte suspect adunarea scriind despre problemele acestei comisiunii.“

Roma.

Guvernul italian a invitat tóte puterile, să participe la o conferință spre

camete după metal neroditoriū?) ei mai bine împrumută mi-i ca unui dușman al tēu! De va bancrota, îți vei puté incassa pretensiunea cu frunte mai ridicată.

Shylock (zimbînd). Ei, că furtanatic mai ești! Eū dóră voiam, să-ți fiū prietin și să-ți dovedesc dragostea mea, dând ultării ocară, cu care m'ai încărcat, — voiam, să afiu suma de lipsă, să nu cer nici o cametă pentru banii mei; dară tu nu vrei, să-mi ascuți ofertul. Ești foarte afabil!

Antonio. Așa e într'adevăr!

Shylock (căutând la Antonio cu privire aleșuitoare). Și dragostea asta voiū, să ți-o dovedesc. Vîno cu mine la notariul! Acolo să-mi subscrii zapisul; și eū în sensul lui, dacă în ziua hotărîtă și în locul hotărît nu-mi vei plăti suma amintită în zapis, — étă gluma, — eū să am voe, să-mi tăiū un funt întreg din carnea ta, alegëndu-mi după plac vre o parte a trupului.

Antonio. Fie: subscrii zapisul așa și voiū zice apoi, că Jidovul are dragoste.

Bassanio (iritat cătră Antonio). Pentru mine să nu subscrii un zapis ca acesta. Mai bucuros rămân și pe mai de parte în încercătură.

Antonio. Nu fi îngrijat! A bună samă voiū ține terminul. Deja în patru săptămâni, — cu o lună de zile mai înainte de espirarea terminului voiū puté, să plătesc de trei ori atăta, cât face datoria.

a lua măsuri în contra anarhiștilor. Singur Scaunul Apostolic a rămas neinvitat pe motivul, că statele spre combaterea anarchismului voesc, să aplice numai remedii și forțe esterne, nu inse și mijloce religioșe-morale.

În 8 a c. s'au prezentat Papei peregrinii francezi în număr de preste 1600 de persoane, ca să-i mulțamească pentru susținerea protectoratului francez preste catolicii din Orient. Papa în răspunsul la vorbirea de mulțamită a peregrinilor s'a ocupat și de cestiunea socială zicënd:

„Dacă democrația va fi pătrunsă de spiritul creștin, va aduce preste patria voastră pace, înflorire și fericire; dacă inse se aruncă în brațele socialismului revoluționar, dacă luptă pentru pretensiuni absurde, cari țintesc la ruina baselor societății civile, aceea pentru inșiși lucrătorii va avé nesmintit de urmare sclăvie, miserie și perire.“ Papa după cetirea alocuțiunii s'a întretinut cu peregrinii cam două ore. Primirea s'a făcut în basilica Vaticană.

Ambasadorul Germaniei de lângă Vatican Bülow, pe cum se anunță, e revocat. Foile din Germania spun inse, că în locul lui este alésă deja altă persoană.

Rusia.

Foile polone aduc scirea, că guvernul rusesc a deportat pe 8 preoți din Polonia în interiorul Rusiei. Ca motiv al acestei măsuri se aduce din parte rusescă, că acei preoți au întărit pe Rutenii uniți în împotrivirea lor față cu încercările de a-i trece la biserica „ortodoxă“. În timpul din urmă multe biserici catolice din Polonia au cădut jertfă incendiului. După ce guvernul rusesc nu permite a se ridica bisericii noué în locul celor arse, catolicii

Shylock (cu mirare fățărîtă). O, părinte Avraame, cât sînt de făr de încredere creștinii aceștia față cu alții! La asta îi învață propria lor asprime. Dar spuneți îmi: De cum va va scăpa terminul, ce dobîndă voiū puté, să am din aceea, că-mi voiū lua ipoteca? Căci un funt de carne de om, care mi-l ași lua din trupul lui, nu are atăta preț și folos, cât e carnea de berbece, de vită ori de capră. Vedeți, ca să-i fac pe plac, numai de aceea îi îmbiū serviul acesta. De-l primesce, bine! De nu, rămâneți sănătoși, — și vă rog, să nu mă mai vătămăți în schimb pentru dragostea mea.

Antonio. Da, Shylock, voiū, să-ți subscrii zapisul.

Shylock. Mă găsești în casa notariului. Aviseză-l numai despre acest contract de șagă. Eū mă duc cu de grab a casă, pentru ca să adun galbinii. Pe loc mă întorc.

(Iese.)

Antonio (privind în urma Evreului). Grăbesce dar, Evreū de omenie! Acest Evreū cu vremea se face creștin! El începe a avé și inimă.

Bassanio. Urésc cuvintele frumoșe, când isvorésc dintr'un suflet aleșuitoariū.

Antonio. Fiți liniștit, prietine. Corabia mea sosesce mai curënd, — de o cam dată sîntem ajutați.

(Pornesc amîndoi. Cortina cade.)

(Va urma.)

țin, că guvernul a pus la cale aprinderea bisericilor, și-si păzesc bisericile, ce le mai au, ziua și noptea.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Dieta s'a deschis mai bine de o lună, dară nici până azi nu și-a stabilit ordinea de zi pentru lucrările sale. Ședințele sînt de tot rare, abia 1—2 pe săptămână. Acestea încă nu se ocupă de lucruri de importanță pentru prosperarea poporului. Br. Bánffy a nume nu va, să prezenteze ordinea de zi, ci așteptă, până vor trece prin comisiuni proiectele referitoare la pact.

În ședința din 8 a c. s'a ales de vicepresident al dietei Kardos Kálmán în locul lui Berzeviczy, care dimisionase.

Kossuth a întreat pe br. Bánffy, că ce garanțe are, cum că parlamentul austriac va primi proiectele referitoare la pact nemodificate. — Br. Bánffy a declarat de curiosă întrebarea lui Kossuth, a aflat inse proiectele de salutare. El speréază, că proiectele, după ce au fost primite la prima cetire în parlamentul austriac, vor fi primite și în cele alalte cetiri. Numai dacă proiectele s'ar respinge de parlamentul austriac, numai atunci va presenta br. Bánffy dietei proiecte pentru regularea independentă în Ungaria a cestiunilor economice și vamale în raport cu Austria.

Ședința următoare s'a pus pe 14 a c. Deputații timp de o săptămână érá au avut deci vacanță.

Austria.

Parlamentul imperial în ședința din 7 a c. a ales o comisiune de 48, carea să studieze proiectele referitoare la pact. În comisiune sînt reprezentate tóte fracțiunile parlamentare Clubul român e reprezentat prin Dr G. Popovici, care e și notar al comisiunii.

Ministrii austriaci Thun și Kaizl și noul ministru de comerț br. Di Pauli au fost Lunii în Budapesta spre a se înțelege cu cei ungari asupra cestiunilor comune de actualitate.

Comisiunea parlamentară pentru cuotă a călătorit la Budapesta spre a continua pertractările întrerupte în Iuniū. Austriacii pe basa calculului făcut de ei pretind urcarea cuotei pentru Ungaria la 38%. Comisiunea ungară nici la un cas nu se va îndupleca la primirea proporției 62: 38.

Elementele radicale agită pentru reînceperea obstrucțiunii. Se póte, că guvernului i-ar fi binevenită obstrucția, căci cu ajutoriul Ș-lui 14 mai curënd ar ajunge la o înțelegere cu Ungaria în privința pactului.

Turcia.

Cele patru puteri, cari au înaintat sultanului ultimatul în cestiunea Cretei, dacă până în 15 a c. nu vor fi primit răspuns satisfăcător, vor începe acțiunea militară ocupând mai multe cetăți de pe

insulă. Atât Rusia, cât și Franța și Italia își înmulțesc contingentul armatei din Creta la 2200 de ostași. Anglia l-a înmulțit deja la 5000 de ostași. Sultantul a făcut încercarea, ca dacă i-se recunoșce suveranitatea, să i-se concedă a ține garnisonă cel puțin în o fortăreață cretană, puterile înse insistă pentru retragerea întregii armate turcesci de pe insulă.

Sultantul face mari pregătiri pentru primirea împăratului Germaniei din incidentul călătoriei lui în Orient. Fiind că populațiunea e săracă, era cassa statului goală, luxul, ce intenționează, să-l desvôle sultantul din acest incident, a provocat mare nemulțămire.

„Pol. Corr.“ scrie, că guvernul sârbesc este hotărât, să apeleze la marile puteri în interesul Sârbilor din Macedonia, cari sînt espuși la atacurile continue ale Arnăuților, fără ca Turcia să-i apere.

Sina.

În urma revoluțiunii de palat, poporul sinez a început, să atace pe Europeanii. După ce guvernul sinez nu s'a dovedit capabil de a presta garanțe de ajuns pentru siguranța Europeanilor, ambasadorii puterilor europene au mijlocit, să debarce armată europeană în Sina. A fară de aceea Rusia, Anglia și Germania au comandat câte un detașament de soldați și în Peking capitala Sinei.

Guvernul sugrumă presa indigenă și pedepsește pe redactorii, cari agită în favorul reformelor. Oficialii, cari au subscris memorande pentru introducerea de reforme, au fost dimiși din oficiu. Preste tot se deprinde terorism asupra progresiștilor.

Cosița noastră.

Tinărul împărat al Sinei e un bărbat dăruit cu spirit foarte îndrăzneț. L-au izolat în chipul cel mai ermetic. Și în ciuda acestei izolări totuși a pătruns până la el din cultură europeană atâta, cât Majestatea Sa a hotărât, să introducă în împărăția sa fel de fel de inovațiuni. Hotărîrea aceasta e bună și vrednică de laudă, dacă inovațiunile acelea sînt bune. Dară nu i-ar fi fost lertat la nici un cas, să se apuce de un lucru, adecă de aceea, că să taie Sinezilor chicile sau cosițele. Ori cât de bune ar fi reformele intenționate de fiul sôrelui, lui totuși i-ar fi căutat, să nu pierdă din vedere, că cosița e un lucru sfîntit prin obicei tradițional. Și aceasta e așa nu numai în Sina, în împărăția mijlocului, ci și în alte împărății, cari se află mai la margine, bună oră în Europa. Cosița în Sina se ține de bărbat în tocmai ca coperemintul de olă. Tinărul fiu al sôrelui ar fi putut deci, să se aștepte la aceea, că o singură strigare de indignare infuriată va răsuna din gurile tuturor dignitarilor din jur de el, dacă el ar apuca cu forfecile cosițele lor și ar îndrăzni, să cerce a-i băga în haîne europenești. Sinezul lasă cu resignare timpită, să-i taie capul, dară să se invoască la aceea, ca să i-se taie chica, asta e o pretensiune, a cărei împlinire întrece puterile unui Sinez.

Dacă împăratul Sinei și-ar fi câștigat o cunoștință mai aprofundată a istoriei europene, a bună samă i-ar fi căutat, să scie, cu câtă credință se alipește de cosița sa până și omul civilizat. Dară el nu o a știut acesta, și urmarea a fost, că el și-a pierdut tronul împărătesc. În Sina până și găvăliilor celor mai incositate încă le-a căutat, să bage de samă, că pe sama împărăției mijlocului a sosit o vreme nouă. Și încercarea de a confiscă cosițele totuși a provocat o revoluție de palat: cosița a învins.

Ea a învins, dară părerea cea de obște așa ne spune, că ea nu va mai gusta multă vreme ródole învingerii sale: nu mai e de parte timpul, în care vor sbura prin vîzduch cosițele sineze, de le va fi mai mare dragul — Rușilor și Anglezilor și Germanilor și Japonezilor.

Să lăsăm înse cosițele Sinezilor pe mâna Rușilor, Anglezilor, Germanilor și Japonezilor. Ei vor avé adecă destule fôrfece, pentru ca la timp potrivit să se apuce. să despoie glavele sineze de podoba lor. Să lăsăm deci cosițele Sinezilor și să ne vedem de cosițele noastre.

Ce? Dôră nu cum va purtăm și noi cosițe asemenea Sinezilor?

Purtăm zeu, și unele dintr'însele sînt cu mult mai lungi de cât cele ale Sinezilor.

De astă dată ne vom cuprinde numai cu una din cosițele acestea. Înțeleg pasivitatea.

Au trecut zeci de ani, de când înțelepții nației noastre au hotărît pasivitatea Românilor. Au hotărît-o a nume pentru alegerea de deputați în dieta din Budapesta. Și ce să vedî? Înțelepții aceia ai nației în înțelepciunea sa politică optimistă și-au închipuit pe Români ca pe nisce milioane de figuri marionete, cari la o singură trăsătură de sfôră fac mișcările sale chiar după placul directorului. Ei nu și-au adus a minte de cuvintele Scripturii: „Cine dintru voi vrînd, să zidescă turn, au nu întâiu ședînd își numără avuția, de are, să-l sevârșescă? Ca nu cum va punînd el temelie și neputînd sevârși, toți, cei ce vor vedé, să începă a-l batjocori zicînd: Că acest om a început a zidi, și nu a putut sevârși.“ Căci ne vor lerta umbrele mărețe din adunarea de la Mercuria, dacă acuma după un șir așa de lung de ani constatăm, că ei au hotărît pasivitatea, nu au fost înse capabili a o organiza și execută. Nu credem adecă, să se afle între apărătorii de azi ai pasivității noastre măcar și numai unul, care să albă sfruntarea de a zice, că noi Români nu alegem deputați în dieta din Budapesta, deputați unguri, cari croese neîncetat la legi spre fericirea din ce în ce tot mai mare a nemului nostru, și deputați români, cari „toți căni muți sînt, cari nu pot lătra, cari viséză întru așternut, și iubesc a dormita“.

Dar înțelepții nației au știut, să-și ajute. Dacă nu au fost capabili, să organizeze pasivitatea la alegeri, s'au pus, de o au organizat pe alte terene. Și au reușit, au reușit de minune, au reușit așa de bine, căt cosița pasivității ne-a crescut așa de lungă, că o tirim în urma noastră — spre înveselirea cea mai mare a vecinilor nostri.

Cea mai îmbelșugată a fost creșterea acestei cosițe pe terenul cultural. Biserica noastră de la începutul ei s'a silit cu sudori de sânge, să creze poporul nostru o in-

teligență, carea la timpul său să-i fie spre mândrie și spre ajutoriu. În vécul acesta biserica neunită s'a pus apoi și ea pe lucru în direcția aceasta. Și ce să vedî? Avem, har prescurii, o inteligență, carea ar puté, să fie o ôste alésă, neînvinșă și triumfătoare. Și acuma după atâta sudore cruntă a clerului nostru și a poporului nostru de rînd am ajuns, să cetim în „Gazeta Transilvaniei“ următoarele aménunte:

„Când ministrul Perczel a oprit Asociațiunea, ca să mai primescă de la societatea „Transilvania“ din Bucuresci donațiunea de câte va sute florenți, menită a fi distribuită între ucenicii de meseriași din Ardeal, — a ordonat tot o dată fișpanului din Sibiu, „ca să provóce comitetul Asociațiunii, ca în locul ajutorului interzis să cêră (kérjen) subvenție de la guvern, căci i-se va da bucuos (készségesen megadatik)“.

„Deja la primul prilej, când a sosit amintitul ucuz ministerial, s'a lansat în ședința comitetului Asociațiunii propunerea (din partea dlui P. Cosma), să se cêră subvenție de la guvern. Atunci înse au precumpénit vederile contrare, și comitetul s'a mulțămît cu reclamația la ministeriu.“

„La a doua ocașie înse, Joi în 6 Octomvri st. n., póte ca prinos adus martirilor unguresci, cari se serbau în acea zi, comitetul Asociațiunii a decis, ca să se róge pentru subvenționarea Asociațiunii de către guvernul unguresc.“

„De astă dată maioritarea covârșitoare, în lipsa președintelui I. M. Moldovan și în contra a trei voturi, a decis înhămarea Asociațiunii la carul de glorie al panaghia-rismului.“

„Numai trei voturi în asemenea cauză? Pentru Dumnezeu, uude mergem?!“

Și atît „Gazeta“, cât și cele alalte organe „naționale“ au pornit un potop de articoli care de care mai sdrobitorii împotriva acestei hotărîri a comitetului Asociațiunii. Înse nici una din foile acestea nu a avut îndrăznéla de a constata, că aci avem de a face numai cu una din manifestările simptomatice ale cosiței noastre numite pasivitate pe tóte terenele, pasivitate până la fatalism.

Asociațiunea să se vadă nevoită a cere de la guvern ca ajutoriu o sumă, ca și care cu mult mai mare cheltuesc chiar și numai membrii ei din Sibiu deja și numai la o singură petrecere socială! Nu are ore cuvinte de a suride a compătımire guvernul de forța noastră cea uriașă de resistință?

Dar am zis, că în cazul de față avem de a face numai cu una din manifestările simptomatice ale cosiței numite pasivitate pe tóte terenele. Căci manifestările acestea sînt multe. Cine ar și puté, să le înșire pe tóte cu de-aménuntul?

Aci e bună oră cauza „celebră“ a gimnasiului din Brașov. Ore bocotanii din Brașov, dacă și-ar aduce a minte de aceea, că cel puțin în chip mijlocit școlilor romănesci au, să le mulțămescă bogăția sa, nu ar puté ore, să ștérgă cu o singură faptă maritimósă hotărîta cauza acesta rușinósă de pe fața pămîntului?

Dară gimnasiul din Blaș! Se ivise o dată și aci idea de a cere subvenție de la guvern. La audirea acestei idei toți cei adunați au sărit indignați de pe scaune, ba s'au audît chiar și cuvintele: „De cât să se întimple așa ceva, mai bucuos imi jertfesc

și cămașa cea mai de pe urmă." Și de atunci fondul basilitan de instrucție a pornit cu pași încă și mai grăbiți spre înfrângere. Și cuvintele acelea mărețe? Să fie fost ele ore numai nisece vorbe late? Asta nu ne place, să o credem. Ori d'ora au avut sensul: „după morțea mea“? Așa va fi, sîntem deplin convinși, că așa va fi. Inse qui cito dat, bis dat.

Dar apoi școlile populare! Mulți oameni de ai noștri ieșiți, cum se zice, din opincă, și cărora prin urmare le-ar căuta, să seie necasurile și lipsele poporului și să seie însufleți atuncia, când e vorbă despre mijlocele de a lumina poporul, dispun de venite anuale de cincî, zece, douăzeci de mii de florenți și mai bine. Și totuși ne-ar plăce, să scim, dacă ei, advocați, medici, ingineri, neguțători, mari proprietari, toți la oaltă jertfesc la au măcar o mie, zi o mie de florenți pentru școla poporală?

Despre mijlocele de subsistență a acelui element, care a ținut și ține încă și astăzi viața în oșele națiunii noastre, despre mijlocele de subsistență ale clerului ar fi mai bine, să tăcem. De la el se pretinde cu rigorea cea mai mare, ca să adevărească frumoșele cuvinte ale poetului: „Preoți cu crucea în frunte, căci oștea e creștină!“ Așa e, dară la aceea nu se gândesc oamenii, că e greu, să te lupți și încă în fruntea oștii, când ai, să trăiești din un venit, cât și care cel puțin de zece ori mai mare are până și advocatușul cel mai amărît.

Nu sînt ore acestea tot atâtea simptome de ale cositei numite pasivitate pe toate terenele?

De unăzi cetisem raportul anual, care l-au publicat două reuniuni, cari se cuprind cu colectarea de bani pentru ajutorarea misiunilor catolice. „Reuniunea propagării credinței“ a colectat în anul 1897/8 suma de 6.722.879 fres 52 cts. La colecta aceasta au contribuit Franța 4,167.664 fres 88 cts, Germania 472.360 fres 38 cts, Alsatia-Lotaringia 311.789 fres 48 cts, Belgiul 358.209 fres 45 cts, Italia 335.341 fres 55 cts, Olanda 176.835 fres 45 cts, Marea Britanie 139.328 fres 30 cts, Spania 136.575 fres 2 cts, Elveția 92.506 fres 2 cts, Austro-Ungaria 74.611 fres 19 cts. — „Reuniunea prunciei lui Isus“ se compune din prunci și pentru ajutorarea misiunilor colectează din banii de buzunar ai pruncilor. Reuniunea aceasta a colectat în anul 1897/8 suma de 3,721.154 fres 71 cts. Au contribuit pruncii din Europa 3,515.334 fres 83 cts, cei din Asia 11.525 fres 74 cts, cei din Africa 3914 fres 15 cts, cei din America 178.739 fres 75 cts, cei din Oceania 1588 fres 70 cts. Mai mult au contribuit pruncii din Germania (1.138.843 fres 17 cts), apoi cei din Franța (1.102.129 fres 54 cts), cei din Belgiu (383.925 fres 36 cts), cei din Italia (278.867 fres 53 cts), cei din Olanda (210.120 fres 21 cts), cei din Austro-Ungaria (190.301 fres 23 cts), cei din Elveția (97.894 fres 33 cts), cei din Spania (40.401 fres 70 cts), cei din Irlanda (30.278 fres 75 cts), pruncii germani din Statele unite (41.912 fres).

Acestea sînt unele din sumele, cari poporele amintite le-au jertfit pentru mîntuirea sufletescă a unor străini păgâni. Dară câte vor fi sutele de milioane, cari le jertfesc acele-și popore an de an pentru susținerea instituțiilor sale culturale!

Școlilor noastre, când cetesc sumele acestea, nu se pôte, să nu le lase gura apă.

Inse în zădar: de n'ar fi cosita aceea, pasivitatea pe toate terenele, pasivitatea până la nepăsare și fatalism.

Nr. 10—1898.

Convocare.

În sensul §-ului 21 din „Statutele reuniunii învățătorilor gr. cat. din Arhidieceasa gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș“ prin această se conchémă adunarea de toamnă a despărțimintului constatător din membrii reuniunii apartinătorii protopopiatului gr. cat. al Sibiului. Adunarea se va ține Mercuri la 26 Octobrie st. n. a. c. în școla gr. cat. din Brad (com. Sibiului) pe lângă următorii

Program: *Sedința I.* 1. La 8 ore a. m. constatarea membrilor prezenți în școlă și participarea în corpore la serviciul divin. 2. La 10 ore a. m. deschiderea adunării prin president. 3. Alegerea unei comisii pentru incassarea tacselor. 4. „Cestiunea școlilor economice“, disertațiune de I. Stoia. *Sedința II* (la 2 ore d. a.). 5. „Cum am puté ajunge și noi învățătorii actuali, să formăm coruri măcar în 2 voci cu școlarii și adulții“, disertațiune de A. Pinteș. 6. Tractarea cererii „Pânea noastră cea de toate zilele dă ne-o noué astăzi“, lecțiune practică de I. Giurgiu. 7. Discușiune asupra disertațiilor și prelegerii practice de sub punctele 4, 5 și 6. 8. Statorirea timpului și locului pentru ținerea adunării viitoare, cum și programul acesteia. 9. Alegerea alor 2 membri pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea prezentă. 10. Eventuale cestiuni. 11. Închiderea adunării.

Sibiu în 8 Octobrie 1898.

Coman Gligor
president.

George Săbău
notariu.

Escelența Sa I. P. S. D. Mitropolit Duminecă s'era a călătorit la Budapesta și a participat la conferința comisii centrale regnicolare în afacerea regulării congruei, éra Marți s'a întors la reședință.

Din Arhidieceasă. On. *Alexandru Valea* practicant la oficiul arhidieceșan cu datul de 16 Septembrie a. c. a fost numit castelan și econom intern al curții mitropolitane.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Pentru biserica din Șeica mică a donat comerciantul *Iovan Suciu* din Vale o iconă a Preacuratei Feciore Maria cu pruncul Isus, carea împodobesce acuma sfîntul altar. Prețul e de 12 fl. Éra poporanul *Ioan Câmpian* iun. a dăruit un Apostoleriu cu litere latine în preț de 6 fl. și o masă a nume preparată pentru sfințirea apei în preț de 4 fl. Șeica mică în 10 Octobrie 1898. *Ioan Mera* preot. — Bisericii noastre din Agârbicui a dăruit: *Ana Lazar* măritată *Bucșa* din Ibișdorful săsesc un agru de 1 jug. 1198° cl. IV. *Irina Lazar* o lunca cl. V de 1573° cl. V, *Vasile Hilla* a adaus la vechiul cimiteriu un agru de 200° cl. Agârbicui în 8 Octobrie 1898. *Ioan Botezan* adm. par. — Turnul bisericii din Tiream (Mező Terem) în noștea din 29 Iunie a. c. fiind ruinat prin viforul din aceea-și noște, a fost de lipsă a-l restaura. Finindu-se restaurarea această prin ajutorința poporenilor din loc, fiind érași ridicat turnul în preț de 800 fl., venim a da mulțămintă marinimoșilor Domni, cari ne-au ajutat în edificarea turnului: Escelența Sa *Michail Pavel* Episcopul de Oradea Mare a binevoit a trimite o sumă de 100 fl.; de la Escelența Sa contele *Károlyi Sándor* am primit 100 fl.; de la domnul *Michail Butean* proprietar în Csomaköz 15 fl. Tiream la 11 Octobrie 1898. *Michail Darabanth* preot local.

Mitropolitul Miron din Sibiu este greu bolnav, cât în tot momentul se pôte aștepta catastrofa.

Jertfe pentru clerul românesc (?). Ziarului „Pol. Corr.“ i-se scrie din Budapesta: „Câtă grije s'a purtat de preoții români gr.

cat. în stabilirea sumei pentru regularea congruei? Din suma preliminară de 1.120.000 fl. sînt necesari pentru preoții gr. cat. 880.000 fl. Din aceștia sar căde pentru preoții gr. cat. români 600.000 fl. Mărirea neproporționată a acestei sume mari devine evidentă, dacă vom considera, că numărul Românilor gr. catolici nu e chiar un milion, pe când numărul catolicilor latini în preponderanță de naționalitate magiară e de 7.200.000. Tot așa de marimimos s'au îngrijit de preoțimea ortodoxă și la regularea congruei preoțimii catolice, preliminară pentru ea 911.000 fl. pe când Calvinii, cari sînt cei mai neaoși magiari primesc numai 438.000 fl. pentru întregirea venitelor parohiale.“

Congresul bisericesc al Sârbilor. Patriarhul *Brankovici* a convocat pe 14 a. c. la Carloveț o conferință spre a se afla modalitatea de a îndupleca guvernul ungar, să propună Monarhului redeschiderea congresului bisericesc. Sînt puține prospecte de a esopera deschiderea congresului. Causa e, că majoritatea membrilor congresuali nu se învoiesc a primi programul de lucrare dictat de guvern.

Darea lui Krivány respinsă. Comisiunea permanentă a comitatului Arad în adunarea din 10 a. c. a propus, să se voteze un arunc de 2% pentru acoperirea banilor defraudați de cătră faimosul *Krivány*. Reprezentanții români, cari s'au înfățișat în număr considerabil la adunare, ajutați și de unii proprietari magiari catolici, au combătut propunerea. Ea la votare neîntrunind $\frac{2}{3}$ din voturile prezente a cădut. Fișpanul a recurs la guvern.

Comite suprem în Caraș-Severin cu sediul în Lugos este numit deputatul guvernamental *Pogány Károly*.

Călătoria împăratului Germaniei în Orient este imponentă. El a plecat din Berlin în 11 a. c. însoțit de împărătesa și de o numărósă suită, care se ridică până la 100 persoane. În Veneția a ajuns în 13, unde i-s'a făcut o strălucită primire din partea regelui italian *Umberto*. Sultanul încă a făcut mari pregătiri pentru întimpinarea părechii imperiale germane. Împăratul va petrece în Orient trei săptămâni și va fi de față la inaugurarea bisericii, ce a ridicat-o protestanții în Ierusalim în onóra Mântuitorului. La planul de a cerceta Egiptul a renunțat împăratul voind a fi în Berlin în Novembre, ca să deschidă în persoană parlamentul.

Nostrificarea diplomelor de doctor în medicină. Guvernul ungar a dat ordin, prin care opresce praxa medicală acelor doctori în medicină, cari vor obține diplome în străinătate, dacă nu și-o nostrifică la una din universitățile din patrie. Acest ordin s'a dat, ca să constringă pe nemagiari a frecuenta universitatea din Budapesta ori Cluș. El și are efect pentru magiarism, căci — pe cum scriu foile magiare — mulți tineri croați, cari învățau în străinătate medicina, acum s'au înscris la facultatea medicinală din Budapesta, după ce la universitatea din Agram lipsește această facultate.

Prima promoțiune de Dr în filosofie a unei femei la universitatea din Budapesta s'a întâmplat în săptămâna trecută. Promovată e dșora *Bettina Tedeschi* din Timișóra. Ea și-a făcut studiile universitare în Zürich și Budapesta.

Stingerea unei seminții. Seminția indiană *Chippera* din America e aproape de stingere. Această seminție, când au ocupat Europeanii America, număra milioane, azi în urma armelor ucidentore europene s'a redus la câte va mii, cari trăiesc din vinat. Acest mod de viață nu l-au schimbat, nici după ce țara lor Minnesota la 1849 a fost anexată la Statele unite. Ei urésc pe Europeanii, și dacă pot, îi pradéză și ucid. În zilele trecute s'au résculat, fiind că poliția Uniunii a arestat pe doi șefi de ai lor pentru escese. Réscola a fost sufocată. Cei 6000 de membri ai seminției se vor stingea în curénd mai ales prin alcoolul introdus de Europeanii între dînșii.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Despre iconografia bizantină.

(Continuare.)

Didron numește muntele Atos „Italia bisericii orientale“ și-l descrie ast fel: „Muntele Atos, provincia asta de călugări, cuprinde douăzeci de mănăstiri mari, cari aduc cu tot atâtea orașe mici, zece sate, 250 celle singuratice și 150 eremitajuri. Cel mai mic convent cuprinde 6, cel mai mare 33 biserici și capele: ele la olaltă sînt 288. Satele saū schiturile aū 225 capele și 10 biserici. Fiesce care cellă și fiesce care eremitaj are câte un oratoriu. În Kares, capitala muntelui Atos, este o biserică, care ar pute, să se numească catedrala muntelui Atos. Călugării o numesc metropolă, protatonul: pe înălțimea piscului răsăritean, în care se lungesce peninsula, se ridică zidirea acēsta izolată, carea e dedicată Metamorfosei saū schimbării la față. Ast fel se numeără pe muntele Atos 935 biserici, capele și oratorii, aprōpe tōte acoperite cu frescuri și cu picturi pe lemn; în mănăstirile mai mari chiar și refectoriile sînt înzestrate cu picturi parietale, ba în mănăstirile cele mari din Vantopedi și din s. Laura (pōte, că va, să zică sfînta lavră) se găsesc și câte va mosaicuri.“¹⁾

Istoria acestor conventuri de pe muntele Atos e întunecată. Legenda spune, că ridicarea clădirilor celor dintăiū a pricinuit-o o arētare a Preacuratei Feciōre. Ea spune mai tārziū, că mai apoi zidiră acolo mănăstiri Constantin, Pulcheria, Arcadiū. Dară documentele istorice nu ajung pānă la timpurile acelea, și propria dezvoltare a vieții călugăresci de pe muntele Atos se începe numai în vécūl al zecelea și al unsprezecelea, cānd un fiū al împēratului Michail Rangavi și mai apoi un anumit Atanasiū, amîndoi călugări, aū dat acestei republici spirituale o organizație mai firmă. După aceea înființară tōte popōrile ritului grecesc mănăstirile sale pe sfîntul munte, și Constantinopolul înmulți privilegiile republicii călugăresci și-l împărtași pānă și esemția de sub puterea patriarhului din Constantinopol. În vécūl al treisprezecelea întemeierea împērației latine din Constantinopol aduse asupra și călugărilor din muntele Atos, de ore ce acolo își avea reședința un satrap al împēratului franc; dară întorcēndu-se în Constantinopol împērați naționali, începu muntele Atos a se dezvolta tot mai tare, și pānă și un împērat, a nume Ioan Cantacuzenul, cercă acolo asil. Mohamed II nu se atinse de privilegiile și posesiunile mănăstirilor din Atos.²⁾

Din mosaicuri se găsesc pe muntele Atos numai puține rămășițe în catoliconul din Vantopedi. Așa pe cāmpul arcuat de de-asupra porții de intrare în nartex: Christos cu Maria și cu Ioan, alătura în două cāmpuri cele două figuri ale Bunei vestiri; ele în lăuntru bisericii se găsesc încă o dată. E de altmîntea probabil, că mai de de mult întreg interiorul a fost acoperit cu mosaicuri, căci încă în vécūl trecut mai esistaseră vre o câte va din ele.³⁾ Bayet le derivă din vécūl al doisprezecelea ori al treisprezecelea. În un alt convent (Xenophon) mai există încă două figuri în mosaic ca rămășițe ale unei decorații mai mari, cari representă pe sfîntii Georgiū și Demetriū, amîndoi în costum bizantin bogat împodobit cu aur și cu mārăgăritare. Ele pōte că sînt de pe acela-și timp cu cele din Vantopedi. Mai momentōse par a fi numēroșele picturi; înse și aci cu greū se pot afla criterii de ale timpului originii, de ore ce picturile acestea s'aū supus și se supun la restaurări, de câte ori coloritul începe a se ofili. Tōte bisericile din Atos sînt îmbrăcate pānă la cupolă cu icōne, cari

împărțite în despărțeminte și încadrate cu frānghii ornamentale cuprind nenumērate figuri, cari se ridică în colorii vii de pe sfundul vînet: aci stăpānesce tradiția unei școli mari de artă decorativă, în operele căreia tōte sînt rînduite cu consonanță mare. „Tōte picturile acestea, abstracție făcēnd de la câte va diferințe, sînt asemenea celor ce le vēdurām pe airia,“ scrie Didron. „Bisericile din Triccala, din Larissa, biserica cea mare a mănăstirii principale a Meteorilor și a s. Varlaam, mica biserică a Sofiei din Salonichi ne oferiră acele-și representări în frescuri și în mosaicuri, ca și cele de Cesariani în s. Luca, în Mistra, în Salamis. Pretutindenia aceea-și bogăție și prisosință în decorație depinsă, aceea-și dispoziție, aceea-și îmbrăcăminte, aceea-și vristă, aceea-și purtare a sfîntelor persōne. Pantocratorul micii biserici a s. Sofie e o reproducție a celui din Dafni, Panagia din Larissa e numai un reflex al celei din Argos. Ar putē, să se zică, că acela-și gānd a însuflețit de o dată o sută de peneluri și a produs prin un cuvînt aprōpe tōte picturile Greciei.“¹⁾

După studiū mai îndelungate pe muntele Atos a succes lui Didron, să găsească manuscriptul unuia din manualele acelea de pictură, după îndrumările căroră gătesce încă și în zilele nōstre picturile sale arta grecēscă. Partea esențială a cărții e mai veche, dară în descrierea icōnelor sinōdelor cartea nu e mai veche de anul 787, ér în cea a icōnelor sfîntilor nu e mai veche de vécūl al șeptelea. Secțiunea tehnică, după cum spune tradiția grecēscă, a scris-o pictorul Panselin cel „strălucitoriū ca luna“; dară cu prilejul decopiărilor succesive partea esențială a fost saturată cu schimbări și cu deteriorări de ale limbii. Auctorul se numește călugărul și pictorul Dionisiū, isvorul sciinței lui i-a fost Manual Panselin din Tesalonica, și Dionisiū laudă fōrte tare operele acestuia. De altmîntea Panselin pōte, să se numească Giotto al școlii bizantine. Frescuri de ale lui s'aū conservat în biserica principală din Kares de pe muntele Atos. Timpul, în care să fie trăit, nu se scie. Manualul de pictură cel rusesc numit Stoglav²⁾ îi asignēză vécūl al unsprezecelea, pe cānd călugării din Atos susțin, că ar fi trăit pe timpul împēratului Andronic I (1183—1185).³⁾

Opul cuprinde trei secțiuni: 1. instrucția tehnică, 2. obiectele simbolice și istorice, cari aū, să se depingă, și 3. designarea locului, unde aū picturile singuratice, să se aplice, fie în biserică, în un vestibul ori în un refectoriu. La capēt determină un adaus caracterul, în care aū Christos și Maria, să se depingă, și se citēză câte va inscripții, de cari arta bizantină e așa de bogată. Premerge o dedicație făcută „Nāscētoarei de Dumnezeū și pururea Feciōrei Maria“, apoi urmēză o alocuțiune cātră pictori, în care călugărul Dionisiū din Fourn-Agrafa se numește pe sine ca auctor. El mărturisesc, că a învățat arta sa cu multă și îndelungată trudă în Tesalonica, ér apoi „dornic de a o propaga în folosul soților aceleia-și arti“ a adunat tradiții și a compus cartea acēsta cu învățacelul sēū maistrul Ciril din Efes. „prin care tōte aū fost emendate cu mare grije“. Pe muntele Atos se crede, că manuscrisul acesta se derivă din timpuri fōrte vechi, dară Didron îl derivă din vécūl al cincisprezecelea ori al șeseprezecelea. Lucrul de căpetenie rămāne înse totuși acela, că aci avem de a face cu o lucrare deplină despre iconografia bizantină.

Partea cea dintăiū se cuprinde cu gătirea basei pe sama icōnei, a gipsului, a colorilor, a penelurilor, ea învață a zugrăvi al fresco și determină raporturile mestecării colorilor, pe cum și prepararea firnisurilor saū oleurilor de poleitură. De altmîntea cartea acēsta spune, că proporția de înălțime a capului și a trupului are, să fie 1: 9, pe cānd pictorii de astăzi de pe Atos observă proporția 1: 8. Apoi urmēză o instrucție despre zugrăvirea al fresco pe tencuēlă umedă și alta despre scrisōrea aurită.

(Va urma.)

¹⁾ Manuel d'icon. Introd. p. XV sq. V. și Didron, Annal. archéol. vol. IV. V. VII. XVIII. XX. — XXIV; Melchior de Vogüé, La Syrie, le mont Athos; Langlois, Le mont Athos et ses monastères, Paris 1867.

²⁾ Bayet, L'art byz. p. 244. V. Niceph. Gregoras lib. XIV. c. 7, ed. Bonn.

³⁾ Duchesne et Bayet, Mission au mont Athos, p. 310.

¹⁾ L. c. p. XIV sq.

²⁾ Despre acest manual v. Notions sur l'Iconographie sacrée en Russie par J. Sabatier. Petersb. 1849.

³⁾ Didron p. 7. n. 4.

Ben Hur

saŭ

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Lucrătorii ridicară crucea și o duseră cu povora ei la locul, în care avea, să se implante în pământ. La o poruncă a sutaului lăsară trunchiul în gaură, și atuncia se smânci la vale cu greutatea sa și trupul Nazarinénului și atirna greŭ de mânilor sângerânde. Și încă tot nu se auđi nici un cuvânt de durere, — se auđiră numai nisece cuvinte, cele mai dumnezeesci din toate, câte ni-s'au păstrat rostite de el:

„Părinte, iertă le lor, că nu știu, ce fac.“

Mulțimea salută cu o strigare sălbatică crucea, carea se înălța acuma preste toate cele alalte obiecte și se îndrepta solitară spre cer, și toți, cei ce vedeau inscripția de-asupra capului Nazarinénului și sciau ceti, grăbiră acuma, să o descifreze. După ce o cetiră, aflară în câte va clipe și toți cei alalți cuprinsul ei, și în dată răsună în întregă mulțimea cea mare de la un capăt până la cel alalt salutarea de batjocură și se repeți între rîs și urlare:

„Împăratul Iudeilor! Salutat fie împăratul Iudeilor!“

Archiereul, carele pricepea mai bine, ce va, să însemne pentru Iudei din partea Romanilor inscripția acésta, protestă împotriva ei, înse în zădar. Ast fel a trebuit, ca nou numitul împărat, în vreme ce ochii lui stîngându-se priviaŭ de pe colină, să aibă la picioarele sale cetatea părinților săi, — cetatea, carea l-a scos în chip așa de infam din mijlocul său.

Sórele se înălță repede până la punctul de méză zi. Colinele îi imbiaŭ prietinos capetele sale cele murge, érá munții mai depărtați străluciau îmbrăcându-se împărătesce în purpură. În cetate templul, palaturile, turnurile, culmile și toate punctele mai înalte și mai vederose se îmbrăcară asemenea în strălucirea cea fără sémén a razelor sórelui, ca și cum ar fi știut, ce privește falnică imbiaŭ celor mulți, cari își întorceau din când în când privirea spre ele. Dară de o dată începu întunecime să cuprindă cerul și să acopere pământul, — întru început abia în măsură mai mare de cât o dispărere observabilă a luminii zilei, un amurg la timp nepotrivit, o sară, care năvălia asupra strălucirii sórelui de méză zi. Dară amurgul se făcu mai intensiv și acuma se putea observa limpede. Din cauza acésta amuți larma de chiuituri și de risete, și ómenii necredînd ochilor săi priviaŭ curiosi unul la altul, apoi se uitaŭ éráși la sóre, la munții, cari dispăreau dinaintea ochilor lor, la cer și la împrejurime, carea se adância înaintea lor în nópte, la colina, pe care se sevârșia priveștița, și apoi priviaŭ din nou unul la altul și se ofiliră și amuțiră.

„E numai o negură ori un nor, ce trece.“ zise Simonide voind, să liniștescă pe Estira, pe carea o cuprinsese spaime.

Ben Hur nu gândia tot asemenea.

„Nu e nici negură, nici nor,“ zise el. „Spiritele, cari petrec în Iad, — profetii și sfinții. — acoper pământul din milostivire față cu sine și cu natura. Îți zic, Simonide, viu e Domnul, acesta, care pătimește aci, e Fiul lui Dumnezeu.“

Și părăsi pe Simonide, pe care la auđul cuvintelor acestora din gura lui îl cuprinsese mirare, și se duse la Valtasar, carele în genunchia alătura, și puse mâna pe umărul bunului om.

„O Egiptene înțelept, ascultă! — Tu singur ai cunoscut adevărul, — Nazarinénul e cu adevărat Fiul lui Dumnezeu.“

Valtasar îl trase jos la sine și-i zise cu glas slab: „L-am văđut, pe când era prunc, în iesele, în cari l-am pus; nu e mirare, dacă eu l-am cunoscut mai întâiu; dar că a trebuit, să trăesc, ca să văđ ziua acésta! O, de ași fi murit și eu dimpreună cu frații mei! Ferice de tine, Melchiore! Ferice, ferice de tine, Caspare!“

„Mângăie te,“ zise Ben Hur. „Nu suferi îndoelă, ei încă sînt aci!“

Amurgul trecu în întunec și acesta în întunecelă desevărsită, înse fără ca să spălmînte inimile cele sălbătécite ale ghîđilor de pe colină. Pe unul după altul au întins pe cei doi tálhari pe cruci și au înălțat crucile. Paza de ostași se retrase acuma, și poporul scăpat de stavilă năvăli pe înălțime și se închia acolo asemenea unor valuri, cari se lovesc preste olaltă. În dată ce un om își dobîndia un loc, în dată venia deja altul, care-l scotea din loc, pentru ca să-l cuprindă el, și pe acesta îl da la o parte al treilea, — și într'aceea răsunaŭ risete și cuvinte de batjocură și de hulă, toate îndreptate asupra Nazarinénului.

„Ha, ha! De ești Fiul lui Dumnezeu, ajută-ți însu-ți,“ zise un ostaș.

„Da,“ zise un preot, „dacă se va pogorî acuma la noi, atuncia vom crede întru dînsul.“

Alții clătinaŭ cu înțelepciune din capete și ziceau: „Voia, să strice templul și în trei zile să-l zidescă din nou, și acuma nici șie-și nu pôte, să-și ajute.“

Érá alții: „El s'a zis pe sine Fiul lui Dumnezeu; să vedem, dacă Dumnezeu îl va pe el.“

Ce pôte, să facă preocuparea, nu se pôte spune. Nazarinénul nici când nu făcuse poporului nici un rău. Cea mai mare parte a celor adunați aci nici nu-l văđuse mai înainte de óra acésta a lui de durere. Și totuși, — ce contradicție! — pe el îl încercaŭ cu huliri, érá pe cei doi tálhari îi împărțiaŭ în compătımirea sa.

Nóptea cea nefirésacă, carea se pogorise pe încetul din cer, neliniștia pe Estira, pe cum începea ea, să neliniștescă și multe alte mi de ómeni, cari erau mai curiosi și mai tari de fire.

„Să mergem a casă,“ se rugă ea de două, de trei ori și zise: „E mânia lui Dumnezeu, tată. Cine șie, ce lucruri grozave se vor mai întâmpla? Mă tem.“

Simonide rămase neînduplecat. El grăia puțin, dară emoțiunea lui era învederată. Când cătră sfârșitul órei celei dintăiu băgă de samă, că forța năvălirii asupra colnicului a mai slăbit, societatea porni la provocarea lui înainte și se duse până aproape de cruci. Ben Hur întinse lui Valtasar brațul său, înse sușul totuși i-a fost foarte obositor. Din noul său post ei nu vedeau pe Nazarinénul așa de bine; el li-se infățișa numai ca o figură întunecată, ce atirna de pe lemn. Dar îl puteau auđi, — puteau auđi oftarea lui. Ea dovedia, că el suferia chinuri mai mari de cât cei alalți doi restigniți, căci aceștia gemeau și se tânguiaŭ neîncetat.

A două óra trecu ca și cea dintăiu. Ele pe sama Nazarinénului au fost óre de ocară, de batjocură, órele unei morți, carea se sevârșia pe încetul. El în totă vremea acésta grăi numai o dată. Câte va femeii veniseră și în genunchiară la piciorul crucii lui. El cunoscu între ele pe mamă-sa în societatea învățelului, pe carele-l iubia.

„Muiere,“ zise cu glas înălțat, „éță fiul tău!“ Érá cătră învățel: „Éță mamă-ta!“

Sosi óra a treia, și poporul încă tot împrejura colnicul; părea, că-l lega de el o putere farmecătoare. Aceștia îi veni întru ajutoriu în chip văđit și nópte, carea îl cuprinsese la améză zi. Ómenii erau mai liniștiți ca în órele de mai înainte, dar în spațurile, cari se formaŭ între cetele lor, se putea auđi, cum o cétă strigă cătră cealaltă. Se putea observa și aceea, că acuma de câte ori veniaŭ cătră Nazarinénul, tot de una se apropiaŭ în liniște de crucea lui, își înălțau în tăcere privirea la el și tot în tăcere se și duceau. Schimbarea acésta se estindea și la ostași, cari numai adineaori aruncaseră sorți pentru vesmintele restigniților; ei erau postați cu comandantul lor ceva mai la o parte fiind cu mai mare luare a minți la osînditul din mijloc de cât la mulțimea, carea venia și mergea. Dacă răsufila numai cu ceva mai greŭ ori dacă cuprins une oria de o durere mai mare își mișca capul, ei în dată se mișcaŭ. Cea mai bătătoare la ochi era înse purtarea arhierelui și a alaiului lui, a cărturarilor, cari în pertractarea judecătorésacă din nópte trecută i-au stat într'ajutoriu și au cerut cu larmă fanatică sentența de morțe. Când îi cuprinsese întunecimea, ei își perdură totă încrederea. Între ei erau mulți de aceea, cari se pricepeau la astronomie și sciau, să esplice fenomenele acelea ceresci, cari pe vremea aceea umpleau de gróză masa poporului. Unele din cunoscințele acestea le moșteniseră de la strămoși, ér unele le aduseră cu sine părinții lor din prinsórea vavilonénă, și serviciul templului avea lipsă de ele și prin urmare le și păzia. Aceștia văđînd, cum sórele începea a se ofli înaintea ochilor lor, și munții și colinele începeau a dispăre din vederea lor, se adunară în jurul mai marelor lor și se consultară asupra acestu eveniment. „Avem lună plină,“ ziseră ei, și așa și era, „așa dară întunecime de sóre nu pôte, să fie.“ Și cum nimeni nu putu, să dea răspuns la întrebarea, carea-l ocupa pe toți, cum nimeni nu putu, să spună cauza întunecimii și a timpului ei celui de tot neobicinuit, atuncia întru inimile sale aduseră lucrul în legătură cu Nazarinénul, și îi cuprinsese o turburare, carea crescea tot mai tare, cu cât ținea mai multă vreme fenomenul. Din postul său în dosul ostașilor luaŭ a minți la fiesce care cuvânt și la fiesce care mișcare a Nazarinénului, auđiaŭ cuprinși de frică fiesce care oftare a lui și grăiaŭ între olaltă numai șoptind. Omul acesta pôte, că era Mesia, și atuncia — înse ei voiaŭ, să aștepte și se vađă, cum se va desvolta lucrul!

Într'aceea lui Ben Hur i-se împărăstiară toate îndoelile de mai înainte. În inima lui se sălășlui liniște desevărsită. El numai se ruga, ca sfârșitul să sosescă cât mai de grab. El cunoscea constituția sufletésacă a lui Simonide, — că acesta codindu-se se oprește la pragul, preste care ar fi, să trecă la credință. El vedea, cum nobilul lui cap se plecuse adâncindu-se în gândire. Băgă de

samă, cum bătrânul îndrepta priviri întrebătoare spre sora, ca și cum ar cerca, să găsească cauza întunecimii. Tot așa nu trecu cu vederea nici spalma, cu care Estira se acăția de el și cerca a se face stăpână peste frica sa ascultând dorințele lui.

„Nu te teme.“ îl auzi Ben Hur zicând fetei sale, „ci rămâi și veghează cu mine. Poți, să trăești de două ori cât mine, și între toate, cele ce mișcă pe oameni, nu vei vedea nimica, ce ar pute, să se asemene cu lucrul acesta. Pote, că vor urma încă și alte descoperiri. Să rămânem aci până în sfârșit.“

Când era aproape trecută și jumătatea cea dintâi a orei a treia, veni câți va bărbați din clasa cea mai de jos a poporului, mișei, cari locuiau la mormintele cetății. În fața crucii celei din mijloc se opriră.

„Acesta e el, noul împărat al Iudeilor,“ zise unul. Era altul strigă ridând: „Bucură te, bucură te, împărate al Iudeilor!“

Și fiind că nu primiră nici un răspuns, se apropiară mai tare.

„Dacă ești împăratul Iudeilor ori Fiul lui Dumnezeu, pogoră te,“ strigară cu glas tare.

Unul din cei doi tâlhari încetă acum a geme și strigă asemenea către Nazarinénul: „Așa e, dacă ești Christos, mântuiește te pe tine și pe noi.“

Poporul rîdea și bătea în palme. În vreme ce asculta, dacă va auzi vre un răspuns, se auzi, cum zise al doilea tâlhariu către cel dintâi:

„Nu te temi de Dumnezeu? Noi primim numai pedepșa vrednică pentru faptele noastre, înse omul acesta nu a făcut nici un rău!“

Pe cei din jur îi cuprinsă uimire. În mijlocul tăcerii grăi al doilea tâlhariu din nou, dară acuma către Nazarinénul.

„Dă-mne,“ zise el, „adu-ți a minte de mine, când vei veni întru împărăția ta.“

Simonide trăsări. „Când vei veni întru împărăția ta!“ Chiar acesta era punctul de indoală în credința lui. De câte ori se disputase cu Valtasar asupra lui!

„Auzit ai?“ zise Ben Hur. „Împărăția lui nu pote, să fie din lumea aceasta. Credinciosul acela a zis, că împăratul acuma intră în împărăția sa; și întru adevăr tot acela-și lucru îl auzi și eu în visul meu.“

„Tăcere!“ zise Simonide către Ben Hur într'un ton așa de poruncitoriu, cum nu o făcuse până acuma încă nici o dată. „Tăcere, te rog! Dă-mne de cum va va răspunde Nazarinénul ăre ce.“

Și abia sfârșise, și Nazarinénul întru adevăr și răspuns cu glas limpede, plin de încredere:

„Adevăr, zic ție, astăzi vei fi cu mine în rai!“

Simonide ascultă, de cum va acesta va fi răspunsul întreg, apoi își încleștă mâinile spre rugăciune și zise: „Nu continua, nu continua, Dă-mne! Întunecimea s'a împrăștiat. Eu vîd cu alți ochi, în tocmă ca Valtasar, eu vîd cu ochi credincioși.“

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Manual de Psihologie și Logică pentru clasa VIII a școlilor medie edat de *Dr Vasile Hossu*. Blaș. Tipografia seminariului arhidieceșan. 1898. Prețul broș. 1 fl. 20 cr.

A apărut Nro 42 al splendidei reviste „**Foaia pentru toți**“ sub direcția lui Dumitru Stăncescu. Redacția și administrația Bucureșci strada Rotarilor Nr. 17. Abonamentul 7 lei 50 pe an. Un număr 15 ban. Are un bogat sumar literar.

Recomandăm tuturor această publicație onestă pentru familie, care fără pericol pote căde în mâna orî cui.

A apărut:

Jertfa creștinilor. *Comentar al liturgiilor bisericii grecești* compus de *Dr Victor Szmigelski*. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminariului arhidieceșan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 ban. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Esceleței Sale Prea-sfințitului Domn Michael Pavel episcop de Oradea mare*.

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

„Opul acesta pote fi de folos tuturor credincioșilor noștri, dar mai virtos Veneratului Cler arhidieceșan, căruia și chemarea sa sublimă îi impune datorința strictă de a studia mai adânc misteriele sfintei noastre religii. De aceea recomandăm acest op cu totă căldura spre a se procura pentru toate bibliotecile districtelor protopopesce și pentru cele parohiale, orî unde este cu putință. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspândească această carte în cercurile cât mai largi ale credincioșilor noștri.“

Blaș din ședința consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

La tipografia seminarială se adă de vîndare:

Instituțiunile calvinesce

în biserica românească din Arde!,
fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonice de *Dr Alexandru Grama*. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pote procura cu prețul de **3 fl.** la **Tipografia seminarială în Blaș (Balázsfalva)**.

Euchologiu

edițiunea a doua, revădută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 352 pagine, pe hârtie velină, tipariu frumos în negru și roșu. — Prețul nelegat fl. 2.80, ăre legat în pele tare fl. 3.80.

Legile politico-bisericesce din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul

Prea-veneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea această nici un preot nu pote, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesce s'a schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesce, din care să lipsescă această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Nro 5043—1898.

(41) 2-3

Concurs.

La postul de avocat arhidieceșan al Clerului gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș, devenit vacant prin mórtea fostului avocat Vasiliu Oltean, se publică prin această concurs cu termenul de 31 Octobree n. 1898 pe lângă următoarele emolumente:

1. Onorariu de 1000 fl. la an, care se solvesce în rate lunare decursive de la Cassa centrală arhidieceșană.

2. Două chilii în curtea mitropolitană ca local de cancelarie, încăldite în timp de iernă cu lemne din aceea-și curte.

3. Pentru escursiuni, ce le-ar face avocatul în ambitul domeniilor, se dă sub titlu de prejunctură pe zi 5 fl. v. a., dacă prejunctura nu ar căpăta-o în natură, înse diurn în cazul acesta nu se solvesce. Pentru escursiunile a fară de teritoriul domeniilor, în cât călătoria s'ar face pe calea ferată, se solvesce bilet de cl. II și diurn de 4 fl.; a fară de calea ferată pe zi pentru prejunctură 5 fl. și diurn 4 fl. v. a.

4. Spesele și remunerațiunile licuidate în procese numai într'atâta compet avocatului, în cât acelea le suportă contrarii și de la aceia se pot incassa; de sine înțelegându-se, că în acest cas el are a restitui fondului interesat anticipațiunile, ce eventual i-s'ar fi dat, pe cum și toate speșele făcute de fond în acest proces, fie acelea diurne, speșe de călătorie, orî alte speșe; ăre în procesele, în cari contrariul ăre căruî fond nu este convincat la suportarea speșelor licuidate pentru avocatul arhidieceșan, pe cum și în procesele, cari nu s'a câștigat vis-à-vis de fondul interesat, avocatul nu va ave dreptul de a pretinde de la Fondurile arhidieceșane esolvirea speșelor licuidate, ci numai a erogațiunilor de ban, pe cum rebonificarea timbrelor, a competenței solvite martorilor sau comisiunilor judecătoreșce, vectura și diurne, de cum va nu s'ar fi anticipat.

5. Pentru aceste emolumente avocatul arhidieceșan este obligat a locui în Blaș, a purta procesele urbariale și civile ale domeniilor Veneratului Cler, a reprezenta acele domenii înaintea tuturor forurilor giudiciale și administrative în toate afacerile giudice personale și reale, mai de parte este obligat a-și da opiniunea giudică în toate cauzele dominale, fundamentale și bisericesce, ce i-s'ar cere din partea Ordinariatului, a Consistoriului, Capitlului și a Administrațiunilor fundațiunilor arhidieceșane, fară a pretinde remunerațiune separată pentru aceste opiniuni giudiciale.

Cei ce reflectează la acest post, au să-și așternă concursele la Consistoriul arhidieceșan gr. cat. din Blaș, alăturând la concurs carte de botez și documentele de cualificațiune, ce le posed.

Blaș din ședința consistoriului arhidieceșan ținută în 8 Octobree 1898.

Victor Mitropolit.